

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG5750043

ชื่อโครงการย่อยที่ 2 : การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขง

ชื่อนักวิจัย : นายศราวุธ ผิวแดงและคณะ หน่วยงาน : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ระยะเวลาโครงการ : 1 สิงหาคม 2557 – 31 กรกฎาคม 2558

การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขงเพื่อตอบสนองความต้องการทางมิติเศรษฐกิจ มิติทางสังคม มิติทางวัฒนธรรม และเทคโนโลยี ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของระบบโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันและอนาคต ทำให้คุณค่าและความหมายของความเป็นตัวตนในกลุ่มชาติพันธุ์เปลี่ยนแปลงไป อัตลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่ผู้คนแสวงหาผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม เพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดการเผยแพร่และการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพวิถีกลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขงในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ 2) เพื่อกำหนดองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขง 3) เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของเส้นทางการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขง 4) เพื่อพัฒนาศักยภาพวิถีกลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขงในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ (Mixed Methods Research) จากชาติพันธุ์ทั้ง 8 ชาติพันธุ์ที่อาศัยในพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขง ได้แก่ ไทดำ พวน แสก ข่า ญ้อ กะเลิง โส้และภูไทในจังหวัดเลย หนองคาย นครพนมและมุกดาหาร เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสำรวจ แบบสอบถาม การประชุมกลุ่มและการสังเกต จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์และภาครัฐ และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยี่ยมชมกิจกรรมของชาติพันธุ์ในพื้นที่ โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) ร่วมกับการศึกษาชุมชนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Rural Appraisal : PRA) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (explorative factor analysis: EFA) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis CFA) การ

ผลการวิจัย พบว่า ศักยภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 8 กลุ่ม ที่สามารถนำมาพัฒนาให้เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ คือ อัตลักษณ์วัฒนธรรม ประเพณี เช่น วัฒนธรรมการบริโภคอาหาร การแต่งกาย ภาษา เป็นต้น โดยองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขง ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบหลักและ 24 ตัวบ่งชี้ คือ การบริการอย่างสร้างสรรค์ กิจกรรมชุมชนเชิงสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมเชิงสร้างสรรค์ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยมีการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว ของกลุ่มชาติพันธุ์ออกเป็น 8 เส้นทาง และมีการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 8 กลุ่มโดยชุมชนเป็นผู้ค้นหาอัตลักษณ์และพัฒนาให้เป็นกิจกรรมเพื่อให้

ข

นักท่องเที่ยวได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประสบการณ์มากที่สุด คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ การประกอบอาหารที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์พร้อมกันออกแบบกำหนดการนำเที่ยวของชุมชนตนเองของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 8 กลุ่ม เพื่อรองรับการท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ในอนาคต

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพ, การท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์ , กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มน้ำโขง

Abstract

Sarawut Piewdang. et al. 2014 The Development of the Capacity of Creative Community Based Tourism in Ethnographic Mekong Basin. Research in Tourism, Faculty of Management Science, Udon Thani Rajabhat University.

The development of the Capacity of the creative Community Based tourism in ethnographic Mekong basin for response to the economic, social, cultural, and technological requirements within changeable globalization. Ethnic groups need to create their own values through creative tourism activities. Also, they have preserved environments along with the creative tourism. The research aimed to investigate the potential of the ethnographic Mekong basin for the management of creative tourism, to determine the factors of the management of creative tourism, and to identify paths of the management of creative tourism, and to develop the potential of the ethnographic Mekong basin for the management of creative tourism.

This paper is embedded in the mixed research method. The data were collected from 8 ethnic groups such as Black Tai in Loie province, Phuan in Nongkai province, Tai Yo, Saek, Tai Kha, So, Kaleng in NokornPhamum province, and Phuthai in Mukdahan province. The research instruments were questionnaires, interviewing forms, observation forms were used to gather the data from tourists, officers, and ethnics.

The results found from the research that the potential of 8 ethnic groups included cultural consumption, food preparation and cooking, clothing patterns, languages. The creative tourism consisted of 4 factors, which derived from 24 indicators. The dimensions of the creative tourism were creative service, creative activity, creative participation, and creative tourism. Then, 8 tourism paths were established by the ethnic groups. The paper underscored that creative activity, and food preparation and cooking are most importance for the creative tourism.

Key words: Development of the Capacity; Creative Community Based Tourism; Ethnographic Mekong Basin.